

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejmlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 21. decembra 1894.

Vabilo za naročbo.

Bliža se zopet konec leta in „Novice“ nastopijo ž njim svoj 53. tečaj. To je gotovo lepa vrsta let, katere še dosedaj ni dosegel noben slovenski list. Ves čas so zagovarjale pravice našega naroda z vso odločnostjo, ne ozirajoč se niti na levo, niti na desno, trdno držeč se gesla **vse za vero, dom, cesarja**

v polnem obsegu, ne zanemarjajoč nobene te točke. Tega programa se bodo držale z isto odločnostjo tudi zanjprej. Mi živimo v hudih časih in v tacihi časih je baš potrebno nezavisnega lista. „Novice“ dobro vedo, da dvema gospodoma ni mogoče služiti, da se moti tisti, ki misli, da že varuje pravice naše vere in našega naroda, ako se pajdaši z nemškimi literalci, za to bodo tudi v novem letu **pobijale koalicijo**, kakor so jo v preteklem. Naš list ne pripada tistim, kateri mislijo, da morda zaradi kake drobtine je že dovoljeno odstopiti od verskih in narodnih načel. Prepričani smo, da se bode taka politika še grozno maščevala, kajti po našem mnenji je baš **koalicija najboljša pot tjekaj, kjer so sedaj na Ogerskem.**

Najvažnejše vprašanje je **volilna reforma** v notranji avstrijski politiki in če se to vprašanje neugodno reši za katoličane in Slovane, pa smo Slovani za desetletja v Avstriji zopet nazaj potisnjeni in liberalizem bode zopet po naših mestih vzdigoval ponosno glave, kakor jo je pred nekaterimi leti, kakor se še spominjamo vsi starejši domoljubi, za to bodo pa „Novice“ s posebno pozornostjo **zasledovale vprašanje o volilni reformi** in svarile pred napačnimi koraki. Če se morda njih glas ne bode poslušal, imele bodo zavest, da so spolnile svojo dolžnost.

Vodilo bodo jim sklepi shoda slovenskih poslancev dne 2. oktobra 1890. leta v Ljubljani in pa resolucije shoda **zaupnih mož**, o katerih je najbolje spričevalo to, da so dobre, ker se proti njim od nobene strani resno ne ugovarja, temveč se k večjemu njih obseg skuša prikriti.

Vedoč, da je le v slogi moč, bodo „Novice“ tudi v novem letu delale po možnosti za slogo, če je mogoča le na podlagi našega starega slovenskega programa, na ka-

teri so delovali dr. Bleiweis, dr. Toman in dr. Costa. Seveda za kako tako spravo ne morejo biti „Novice“, ki bi se dala doseči s tem, da bi se začeli bratiti z nasprotniki našega naroda ali pa da bi popustili kako našo narodno tirjatev, recimo **slovensko vseučilišče**, kakor se od neke strani želi. Da je tak zavod v Ljubljani potreben, da smo se vsi Slovenci, ki še narodno čutimo dolžni potegovati zanj, je za nas že to dovolj, da so se zanj potegovali možje, ki so stali v najhujših časih na braniku našega naroda in so v narodnih borbah osiveli.

„Novice“ bodo pa tudi obračale vso pozornost narodnogospodarskim vprašanjem. Od nekdanj se je narodna stranka potegovala za pravice obrtnega in kmetijskega stanu. Zagovarjala je že pred desetimi leti **osnovo nerazdeljivih narodnih domov**, in premišljale, kako bi se dalo izboljšati stanje našega kmeta. Z veseljem je naš list bil pozdravil nameravano osnovo kmetskih zadrug, ki bi bile začetek organizaciji kmetskega stanu. Le obžalovati moramo, da se je vrgla tista vlada, ki je nameravala organizovati kmetski stan. Da kmetski stan ostane še nadalje brez prave organizacije, je zopet krivda tiste nesrečne koalicije in gotovo kake drobtine, ki se dajo v koaliciji pridobiti, ne morejo odvagati škode, ki je ima baš kmetski stan, s tem, da se je onemogočila njegova organizacija kdo ve za koliko let še.

Da vlada, ki se opira v prvi vrsti na liberalce, ne bode uvela zadružne organizacije kmetskega stanu, še praviti ni treba. Vsaj je dovolj znano, kako so liberalni listi pisali proti osnovanju zadrug, ko je dotično predlogo bila predložila Taaffejevo vlado.

Pozabili pa ne bodemo nikdar **obrnega stanu**, kateremu je ravno tako potrebna organizacija, kakor kmet-skemu. Naš list je vedno zagovarjal stališče, da se morajo rokodelstvu braniti stare pravice. Pred vsem, da se zabrani, da se ne bodo ljudje mešali v rokodelstvo, ki se ga niso učili. Posebno je potrebno preprečiti, da se **razne kapitalistične družbe**, naj se že osnujejo pod takim ali takim imenom, ne polaste obrta. V tem oziru je treba, da se dela loti zakonodaja, ako hoče rešiti srednji obrt-

nijski stan, in tudi bode potrebno poseči tudi nazaj, ne pa le naprej. To stališče branile so „Novice“ in ga bodo branile tudi zanaprej.

Poleg tega bodo pa seveda skrbele za raznovrstni pouk. Prinašale bodo članke o kmetijstvu, obrtniji in raznih znanostih in bodo v novem letu po možnosti skrbele za raznovrstnost. Nadaljevale bodo lani začeti spis Deset let v Ameriki, Črtice o kmetijski kemiji.

Posebno pozornost bodo pa obračale raznim Novicam po svetu. Prizadevale si bodo v tem doseči neko popolnost, seveda kolikor je mogoče pri tedniku in pri obstoječih razmerah.

Da bodo pa mogle zadoščati svoji nalogi, je pa potrebno, da je podpirajo pisatelji s svojo duševno in naročniki s svojo gmotno podporo. Prvim in drugim izrekamo svojo zahvalo v minolem letu in se obračamo do njih, da nas podpirajo zopet v novem letu. Posebno se pa moramo pri tej priliki spominjati Rodoljuba Podratitovskega, gospoda Josipa Levičnika, sedaj najstarejšega sodelavca našega lista, ki je baš v minolem letu dovršil večji spis v našem listu in nadejamo se, da Bog dá mu še moč in zdravje, da ta njegov spis v našem listu ne bode zadnji. Celih štirideset let je z veliko marljivostjo deloval za naš list, in je zatorej naša dolžnost, da se ga posebno spominjamo konec leta.

„Novice“ bodo izhajale v novem letu v dosedanji velikosti in obliki in cena jim bode za vse leto v tiskarni prejemanje 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemanje pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. več. Naročnino prejema:

J. Blasnikova tiskarna v Ljubljani.

Politiški oddelek.

Božič.

Jeden najpomembnejših dni v letu je gotovo Božič. Vesele se mali in veliki dne, ko obhajamo spomin prihoda našega Odrešenika na zemljo, ki so prepevali angeli „Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji.“ Božične praznike potihnejo razne borbe po parlamentih in vrnejo se k svojemu domačemu ognjišču politiki, pozabijo se nekoliko nasprotja, ki so razburjala duhove. Vsak se rad tedaj malo opoči in vživa ljubi mir, ki ga je Odrešenik prinesel na zemljo. Le jeden je, ki se tudi božičnega miru ne more prav veseliti, to je narod slovenski. Zanj še ni napočil dan miru, temveč še vedno ga čakajo boji, kajti nasprotniki doma in drugod vedno gledajo, kako bi mu škodovali. Baš letos naš narod ima še manj miru, kakor drugo leto. V Istri mu Italijani ne privoščijo niti napisov v njegovem jeziku pri uradih, katere vzdržuje z lastnim denarjem, in v Trstu se pa celo zabranjuje misijon v slovenskem jeziku. Pri taci okoli-

ščinah se naš narod ne more veseliti božičnega miru. Še huje nego tuji sovražniki, pa naš narod slabe in podkujejo domači boji, nesloga doma. Ta nesloga napravlja vse večjo škodo, nego tuji sovražniki in nam brani, da ne moremo v miru praznovati božičnega dne. Vnanji boji le utrjujejo naše narodne moči, ali notranji boji jih slabe, in tako delajo le za našega narodnega nasprotnika.

Sad teh domačih bojev se že vidi. Na jedni strani je narodna mlačnost, na drugi pa naraščajoči pogum naših narodnih nasprotnikov, ki baš sedaj ponosneje hodijo nego kadar koli. Ko smo že mislili, da bode kmalu uničeni, se pa nemškutarji pripravljajo, da osnujejo celo svoj dnevnik v beli Ljubljani. Z žalostjo mora srce napolnjevati vsacega domoljuba, videti, kako lastni sinovi večkrat tujcem napravljajo pot. Ti domači razpori ovirajo, da ne moremo zjediniti vseh sil proti tujstvu. Na to očitno računajo naši nardni nasprotniki.

Iz tega nasprotja prihaja, da tudi na Dunaji nekateri narodni zastopniki hodijo za tujce po kostanj v ogenj. Ne da bi pomagali uničiti nemškoliberalno silo, temveč jej pomagajo še na noge. Podpira se vlada, v kateri sede najodločnejši naši narodni nasprotniki, ki tudi očitno dela na to, da uniči moč slovanstva v Avstriji. Dokazov za to še ne manjka. Vlada je razkrila neka načela o volilni pravici, ki morajo naravnost nas uničiti, posebno še v zvezi z davčno reformo.

Po vladni predlogi se bode nekaterim davkoplačevalcem malo davek znižal. To znižanje pa ne bode toliko, da bi komu bilo zareno pomagano. Finančni minister Plener sam ve, da s tem, da nekaterim nižjim obrtnikom za nekaj goldinarjev davek zniža, jim ne bode dosti pomagal, ali s tem hoče se kaj družega doseči. Mnogi mali obrtniki tako imenovani petakarji, to so možje, ki so na Dunaji in v mnogih drugih mestih omajali tla liberalizmu, zgube volilno pravico v mestni kuriji in se bodo uvrstili v novo peto kurijo, kjer se bodo vtopili njih glasovi mej glasovi socialnodemokratskih delavcev. Liberalizem pa zopet dobi tako trdno zaslombo v mestih, kakor jo je imel nekaj. To bomo čutili tudi po Slovenskem, in posebno se bomo morali odreči nadi, da v bližnjem času zmagamo v štajarskih mestih.

Da pri taci razmerah naš narod ne more se prav veseliti božičnega praznika, je naravno. Moti ga neka skrb za obstanek in misliti mu ni na mir, temveč le pripravljati za nadaljne politične borbe. Popustil pa vendar ni nade, da tudi zanj pride čas miru, da tudi njemu pride odrešenik, in ta odrešenik bode le trdna slovenska in slovanska narodna zavest. Od tujcev nimamo pričakovati zveste podpore, temveč zanašati se smemo le na našo narodno in na pomoč naših slovanskih bratov. Hude zavest utegnejo še biti narodne borbe v Avstriji, marsikak udarec utegne še zadeti nas Slovane, a nas uničil ne bode, temveč naposled bomo le zmagali in prišel bode tudi čas, ko se za Slovane vresniči lepa božična angeljska pesem:

Mir ljudem na zemlji.